

TÁRSADALMI BEFOGADÁS A TÁRSADALMI VÁLLALKOZÁSOKBAN MAGYARORSZÁGON

KISS JULIANNA
PRIMECZ HENRIETT
TOARNICZKY ANDREA

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

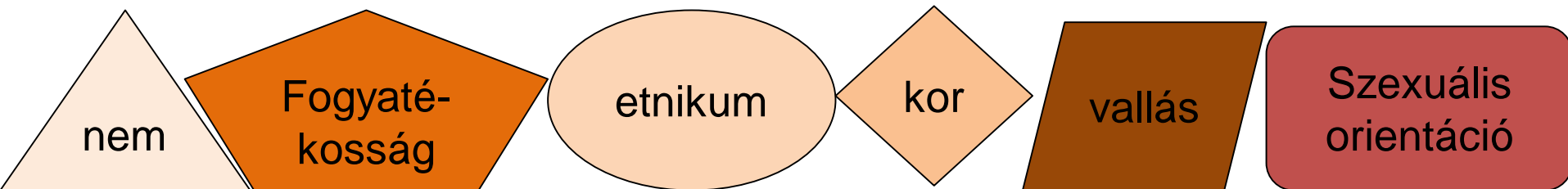
Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A KUTATÁSI PROBLÉMA MEGHATÁROZÁSA

Diszkrimináció által érintett csoportok:

Társadalmi befogadás területei:

- Hozzáférés szolgáltatásokhoz;
- foglalkoztatás, jövedelem;
- részvétel a civil, politikai és kulturális életben.

Társadalmi vállalkozások szerepe:

- munkaerő-piaci integráció
- szolgáltatások biztosítása
- helyi gazdaság fejlesztése

Fő társadalmi célcsoportok:

- szegények és hátrányos helyzetűek
- munkanélküliek
- munkahelyi, helyi közösség tagjai
- beteg, egészségkárosult felnőttek
- gyermekek
- idősek
- nemzeti kisebbségek

KUTATÁSI CÉL ÉS KÉRDÉSEK

Cél: Egyes hátrányos helyzetű csoportokat (nőket, romákat és fogyatékkal élőket) célzó társadalmi vállalkozások társadalmi befogadással kapcsolatos gyakorlatainak vizsgálata.

Fő kutatási kérdés: Hogyan járulnak hozzá a társadalmi vállalkozások a nők, romák és fogyatékkal élők társadalmi befogadásához?

Vizsgált területek:

- A befogadás megjelenése a társadalmi vállalkozás céljaiban, a létrehozás motivációiban;
- A befogadás megjelenése a társadalmi vállalkozások tevékenységeiben;
- A befogadás megjelenése a társadalmi vállalkozások működési gyakorlatában, döntéshozatalában.

MÓDSZERTAN

1. Dokumentumelemzés:

- Szakirodalmi áttekintés a társadalmi vállalkozásokról és a társadalmi befogadásról
- A mintában szereplő társadalmi vállalkozások releváns dokumentumainak elemzése

2. Kvalitatív interjú kutatás:

- 16 interjú társadalmi vállalkozások vezetőivel

3. Esettanulmány:

- Megfigyelés, interjúk, dokumentumelemzés egy szervezetnél

Jelenlegi állapot: kutatás folyamatban, első eredmények bemutatása

MAGYARORSZÁGI HÁTTÉR

Nők:

- fizetési különbség 15%
- hierarchiában felfele haladva kevesebb nő
- munkaerő-piaci hátrányok gyermekvállalás után
- GYES férfiak által kevésbé igénybevett
- szegénység általi veszélyeztetettség, különösen egyszülős családban;
- politikai reprezentációban alacsony részvétel
- bölcsődei gondozás alacsony aránya

Fogyatékkal élők:

- sokféle fogyatékos
- foglalkoztatott 25%
- fogyatékos gyermeket nevelő családok átlagosnál rosszabb anyagi körülményei
- szükséges szociális, oktatási és egészségügyi szolgáltatások különösen hátrányos helyzetű régiókban nem elérhetőek

Romák:

- szegénység 75,9%
- legfeljebb alapfokú iskola végzettség 80,2%
- szegregált iskolákban tanulók aránya 61%
- foglalkoztatott 36% (roma nők 26%) – ebből 16% közmunka.
- lakóhelyi szegregáció 60%
- diszkrimináció által legnagyobb mértékben érintett csoport
- alacsony reprezentáció a döntéshozatalban

AZ INTERJÚS KUTATÁS MINTÁJA

Elemzés: 16 interjú, 13 társadalmi vállalkozás

Célcsoport:

- fogyatékkal élők, megváltozott munkaképességűek (3 szervezet)
- nők (gyes-ről visszatérők, idős nők, egyedülálló szülők) (4 szervezet)
- romák (gyakran nők, gyerekek) (6 szervezet)

Településtípus: főváros (5), város (3), község (5, 4 esetben roma célcsoport)

Jogi forma: for-profit és non-profit is

Munkavállalók száma: többnyire 1-10 (megváltozott munkaképességűeket célzó szervezetek kivételével)

Alapítás éve: 2000 és 2014 között

Interjúalanyok:

- 13 nő, 3 férfi
- többnyire felsőfokú végzettség
- gyakran szociális területen szerzett szakmai tapasztalat

CÉLOK, MOTIVÁCIÓK

Nők:

- Vezetők (interjúalanyok) gyakran érintett csoport tagjai
- Társadalmi és vállalkozási célok és tevékenységek többnyire kezdetektől

Fogyatékkal élők:

- Vezetők (interjúalanyok) többnyire szociális szakemberek
- Társadalmi és vállalkozási célok és tevékenységek kezdetektől

Romák:

- Vezetők (interjúalanyok) többnyire szociális szakemberek
- Társadalmi célok és tevékenységek kezdetektől, vállalkozási tevékenységek később

A BEFOGADÁS FORMÁI, HATÁSAI

- **Szolgáltatások a célcsoport számára:** egy szervezet sokféle képzést, szolgáltatást nyújt, egyéni fejlesztés és tanácsadás, családok segítése is jellemző, komplex problémakezelés (különösen roma célcsoport esetében hátrányos helyzetű területen).
- **Közösségfejlesztés:** a közösség megerősítése közös hely, programok által elsődleges.
- **Foglalkoztatás, jövedelem biztosítása:** többnyire nem kezdeti cél és kismértékben valósul meg, elsősorban szakképzettséget nem elváró munka, folyamatos képzés, fejlesztés.
- **Részvétel a döntéshozatalban:** kevés vezető, döntéshozatalban folyamatos részvétel kevésbé, informálisabb folyamatok, helyi koordinátorok szerepe.
- **Többségi társadalom bevonása:** nyitott közösségi tér, közös programok, önkéntesek, munkavállalók, vevők.

A BEFOGADÁS KORLÁTAI

Jogi és finanszírozási környezet:

- bürokratikus, rugalmatlan, rövid-távú pályázati források
- jogszabályi, adózási környezet (pl. őstermelők, közfoglalkoztatás, segélyezés)
- szakpolitikai támogatás hiánya

Társadalmi környezet:

- többségi társadalom előítéletei
- helyi vezetők (polgármester) hozzáállása
- fizetőképes kereslet hiánya
- társadalmi vállalkozás koncepciójának ismeretlensége

Szervezeti működés:

- kis méret, alacsony bevételek, bizonytalan foglalkoztatás
- szakemberek hiánya
- üzleti és társadalmi szempontok közti feszültség

Célcsoport:

- bevonás, bizalom megszerzésének nehézkessége, személyes kapcsolat fontossága
- szükséges képzettség, szakmai tapasztalat hiánya

JELLEGZETESSÉGEK, KÖVETKEZTETÉSEK

- **Tevékenységek:** közösségfejlesztés, képzés, szolgáltatások biztosítása elsődleges, a fogyatékkal élőket célzó társadalmi vállalkozások esetében jelentős leginkább a foglalkoztatás kérdése.
- **Részvétel a döntéshozatalban:** célcsoport formális szerepe alacsony, de helyi koordinátorok szerepe fontos.
- **Pénzügyi fenntarthatóság:** kontinuum, többnyire piaci és nem piaci bevételek, önkéntes munka (különösen induláskor), bizonytalan működés
- **Külső szakértők** biztosítása: fejlesztő szervezetek
- **Helyi önkormányzat:** segítség vagy konfliktus
- **Vevői célcsoport:** többségi társadalom, középosztály
- **Településtípus szerinti különbségek:** szakemberek, erőforrások, kapcsolatrendszer, potenciális vevők, társadalmi vállalkozás vezetői

KÖSZÖNJÜK A FIGYELMET!

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE